

David 6 – Barmhartigheid

- Lezing: 2 Samuël 9:1-13

[1] David vroeg: 'Is er nog iemand over van de familie van Saul? Die zal ik dan goed behandelen, dat ben ik aan Jonatan verplicht.' [2] Nu was er bij de familie van Saul een zekere Siba in dienst. Hij werd bij David geroepen, en de koning zei tegen hem: 'Bent u Siba?' 'Uw dienaar, heer,' antwoordde hij. [3] De koning vroeg hem: 'Is er nog iemand over van de familie van Saul? Die zal ik goed behandelen, zoals God dat voorschrijft.' Siba antwoordde: 'Er is nog een zoon van Jonatan, een kreupel.' [4] 'Waar is hij?' vroeg de koning hem, en Siba antwoordde: 'Hij verblijft in het huis van Machir, de zoon van Ammiël, in Lo-Debar.'

[5] Koning David liet de zoon van Jonatan, de kleinzoon van Saul, ophalen uit het huis van Machir in Lo-Debar. [6] Toen hij bij David kwam, knielde hij neer en boog diep voorover. 'Mefiboset?' vroeg David, en hij antwoordde: 'Ik ben uw dienaar, heer.' [7] Daarop zei David tegen hem: 'Wees niet bang, ik verzeker u dat ik u goed zal behandelen, dat ben ik aan uw vader Jonatan verplicht. Ik zal u het land van uw grootvader Saul teruggeven, en voortaan bent u aan mijn tafel te gast.' [8] Opnieuw boog Mefiboset, en hij zei: 'Wie ben ik, heer, dat u zich bekommert om een dode hond als ik?'

[9] Toen liet de koning Siba komen, de dienaar van Saul, en zei tegen hem: 'Alles wat aan Saul en zijn familie behoorde, geef ik aan de kleinzoon van uw meester. [10-12] U zult voor hem de grond bewerken, samen met uw zonen en knechten, en de opbrengst afdragen aan de kleinzoon van uw meester, zodat hij ervan leven kan. En Mefiboset, de kleinzoon van uw meester, is voortaan aan mijn tafel te gast.' Siba antwoordde de koning: 'Zoals u beveelt, mijn heer en koning. Het zal gebeuren.' Zo werd Mefiboset aan het hof opgenomen en behandeld als een van de koningszonen. Hij had een zoontje, dat Micha heette. Siba, die zelf vijftien zonen en twintig knechten had, was met alle leden van zijn huishouding in dienst bij Mefiboset.

[13] Mefiboset woonde in Jeruzalem en was opgenomen aan het hof. Hij was verlamd aan beide benen.

Preek

Lieve mensen,

Één stoplicht springt op rood, een ander weer op groen, in Almelo is altijd wat te doen.¹ In Davids tijd had je geen stoplichten. Maar wel plaatsen die er niet toe deden. Lo-Debar is zo'n plaats. Letterlijk betekent het: geen woord, of: geen ding. Een plaats van niks, zo zou je kunnen zeggen. Het is nou juist *veelzeggend* dat Mefiboseth daar woont. Weggestopt ergens achteraf. Dat is het lot van het koningshuis van Saul.

Saul is al bijna vergeten. David bevindt zich op het hoogtepunt van zijn koningschap. Alles wat hij onderneemt krijgt de zegen van God. Hij heeft rust en is verlost van al zijn vijanden (7:1). Hij woont in zijn paleis in Jeruzalem en is bevrijd van de druk om een tempel voor God te moeten bouwen. Alle rust om terug te kijken op een bewogen tijd. En dan komen zijn gedachten bij Jonatan.

Ooit heeft David een verbond met Jonatan gesloten. Een vriendschapsverbond.² Een verbond reikt vaak verder dan één leven. Het gaat de geslachten door. Dus is zijn vraag: zijn er nog nakomelingen

¹ Aldus Herman Finkers: <https://youtu.be/48BWq9rDOLw?si=BiYHN81b8slOAsmf>

² Zie preek 4 uit deze serie

van Saul? Die wil ik goed behandelen omwille van Jonatan. Een oude bediende van Saul wordt gehaald. En Siba, zo heet die bediende, weet van Mefiboset.

Mefiboset is een jonge man en is gehandicapt. Dat is zo gekomen: toen hij vijf jaar oud was stierven zijn opa en vader, Saul en Jonathan, in een veldslag. De rest van het gezin vreesde voor hun leven en sloegen op de vlucht. Mefiboset werd meegegrist door een voedster, maar die liet hem vallen. Hij viel zo ongelukkig dat hij verlamd raakte. En nu woont hij dus achteraf op een plek van niks.

David laat hem halen, geeft hem een plek in het paleis, geeft hem zijn bezittingen terug en behandelt hem als één van zijn eigen zoons. Dat is in het kort het hoofdstuk. Maar in deze vertelling zitten prachtige doorkijkjes naar hoe het werkt in het koninkrijk van Jezus.

Slide: Verbond

Een verbond in de Bijbel is een zeer krachtige verbinding. Die verbinding gaat geslachten door. En is sterker dan andere woorden. Door dik en dun blijft een verbond van kracht. David heeft een verbond met Jonatan. En dat is geldig. Zelfs als je daarvoor andere woorden opzij moet zetten. Want David heeft bij de verovering van Jeruzalem iets geroepen ...

Slide: De koning en zijn mannen trokken op naar Jeruzalem, waar de Jebusieten woonden. De Jebusieten zeiden tegen David: 'U komt er niet in! Sterker nog: de lammen en de blinden zullen u verjagen! David komt er niet in!' Toch veroverde David de bergvesting van Sion, de huidige Davidsburcht, en hij verklaarde: 'Wie de Jebusiet wil verslaan, hoeft slechts de watertoevoer af te snijden. En wat die lammen en die blinden betreft, die veracht ik uit de grond van mijn hart.' Daarom zegt men: Lammen en blinden, die komen het huis niet in. (2 Samuël 5)

Lammen en blinden veracht ik uit de grond van mijn hart. Woorden van David. En nu is daar die verlamde zoon van zijn vriend. Het verbond *overrulet* die woorden. Dat is de kracht van een verbond. De kracht van diepgaande liefde, die verder gaat dan afwijzing. En dat zie je bij God zelf ook. Regelmatig wordt er gezegd, dat God denkt aan zijn verbond en dáárom het volk bevrijdt.

Dat zie je ook heel sterk bij Mozes. Dat God na het gouden kalf zegt niet meer met het volk mee te gaan. Maar dat na bemiddeling van Mozes God tóch mee gaat. Omdat zijn beloften krachtiger zijn dan zijn dreiging. Omdat Gods liefde groter is dan zijn afwijzing.

En als Jezus alleen wil zijn. Bijvoorbeeld na het verschrikkelijke nieuws dat Johannes de Doper, zijn neef, onthoofd is. Dan ziet hij de mensen die niet weten waar ze het moeten zoeken, als schapen zonder herder. En, staat er dan, Jezus wordt met ontferming bewogen. Zijn hart keert zich om in hem bij het zien van leed. Dan maar geen *me-time*. Dat zie je hier bij David dus ook. Dat is barmhartigheid.

Slide: Naam

Opvallend is, dat de naam van de zoon van Jonatan aanvankelijk niet klinkt. Het lijkt bijna een zakelijke transactie. Ook al omdat er staat: ik moet die zoon goed behandelen *omdat God dat voorschrijft*. Soort kadaverdiscipline. Dat David nu eenmaal helaas niet onder het verbond met Jonatan uit kan.

Maar dan, als de kleinzoon van Saul in het paleis verschijnt, dan klinkt de naam. David zegt het vol compassie: Mefiboset. Dan kom je uit zo'n plek van niks. En je kan niet op eigen kracht de paleistrappen op. En dan noemt de hoogste man in het land je bij je naam. En dan zegt hij er achteraan: wees niet bang.

Dat is precies wat God ook met mensen doet. Met jou en mij. Wie je ook bent en wat je verleden ook is. Hij noemt je bij je naam. En zegt: wees niet bang. Dat is een sterk refrein, de hele Bijbel door.

Zo begon de geschiedenis. Toen de mens gezondigd had en zich voor God verstopte. Toen riep God de mens bij zijn naam: Adam, waar ben je? God zoekt je, ook als het stukgelopen is. Als jij niks aan te dragen hebt. Als je niets van je leven maakt en van alles mislukt is. Hij noemt je naam. Waar ben je? Ik wil niet zonder jou!

Het is dezelfde dynamiek als bij de opstanding van Jezus. Dat Maria hem niet herkent en denkt dat Hij de tuinman is. En dan noemt Hij haar naam. Maria! Zo overweldigend ontmoet de opgestane Heer jou. Je kunt verlamd zijn van verdriet. Of angst voor de toekomst. Gebukt onder je verleden misschien. Maar Jezus noemt jouw naam. Kom in mijn armen. Wees niet bang. Dat is barmhartigheid.

Slide: Genade

Het snijdt toch door je ziel. Dat iemand zichzelf een dode hond noemt. Dat is dubbel onrein. Een verlamde zondaar. Hou mij maar op afstand. Loop mij maar voorbij. Dat is wat Mefiboset zegt. Ik ben de aandacht niet waard. Wat doe ik er toe?

Maar David kijkt anders. Hij ziet Mefiboset, je zou kunnen zeggen, zoals hij bedoeld is. Naar zijn oorsprong. En hij herstelt hem. Hij krijgt zijn bezittingen terug. En zijn positie aan het hof. Een prins. Zoals het was. Hij krijgt zijn personeel terug om het land te bewerken. En zo is hij geen dode hond, maar een krachtige prins.

Dat is wat Jezus doorlopend doet. Mensen, die als de pest gemeden werden. Omdat ze melaats waren. Of aan de zelfkant van de samenleving stonden. Hoeren, afpersers. Maar ook gehandicapten. Jezus herstelt de relatie. Trekt ze binnen de kring.

God loopt niet stuk op jouw falen. Jouw gebrek aan kracht. Want och, wat kun je je verlamd voelen. Als er grote conflicten zijn in deze wereld. Als je het leed van alle mensen ziet. Ik, die zelfs mijn eigen leven en mijn eigen relaties nog niet op orde kan houden altijd. Wat betekenen ik? Nou, zegt God, ik zet je overeind. Je bent krachtig, mooi en goed. Kom aan tafel en eet mee. Want je behoort in mijn koninkrijk. Je bent mijn kind. Prins. Prinses. Neem, eet. Het is goed. Dat is barmhartigheid.

Slide: Barmhartigheid

En dan komt die rare afsluiting van onze lezing. Niet: ze leefden nog lang en gelukkig. Nee: hij was verlamd aan beide benen. Waarom wordt deze geschiedenis zo afgesloten? Ik heb daar lang over nagedacht. Waarom zou je dat naar boven halen?

Nou, omdat dat uit het beeld verdwenen was! Mefiboset wordt zó door David op een voetstuk gehesen. Dat je bijna zou vergeten wie hij van zichzelf was. Alsof de verteller wil zeggen: dit is dus

mogelijk, zelfs als je verlamd bent aan beide benen. Het is een uitroep van verwondering. Zelfs als je verlamd bent kun je toch op eigen benen gezet worden.

Het is een uitroep van verbazing over wat barmhartigheid met jou kan doen. Je zonden verdwijnen naar de achtergrond. Je krachteloosheid wordt opgeheven. Waar je ook vandaan komt. Bij wijze van spreken Almelo. Hoe nietszeggend je misschien van jezelf ook bent. Wat je ook op je kerfstok hebt. Je mag onderdeel zijn van Gods koninkrijk. Je mag meewerken in zijn wereld. Je bent niet te min om bij Jezus aan tafel te gaan. En daar kracht te ontvangen voor je leven. Dat is barmhartigheid.

En barmhartigheid van God heeft altijd een doel. Dat je ook voor anderen barmhartig bent. Dat je vrede verspreidt. Want Jezus leert verlamden lopen. Om hem te kunnen volgen. Dat je zo ook met die ander omgaat. Zijn of haar naam noemt. Verbinding legt. En zo tot zegen bent.

Amen